

چکیده تحولات بازار سرمایه ایران در تیرماه ۱۳۹۶

شناسنامه گزارش:	دفتر: معاونت پژوهشی، دفتر آمار و پایش اقتصادی	تاریخ انتشار: مرداد ماه ۱۳۹۶
	تهیه و تدوین: مهدی کرامت‌فر	ناظران علمی: -

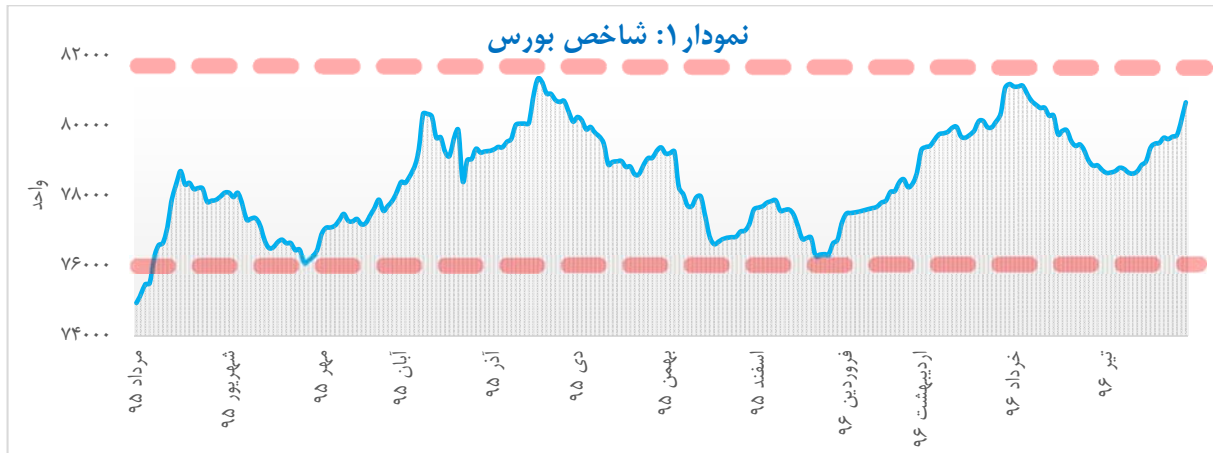
چکیده:

مهم‌ترین تحولات بازار سرمایه ایران در تیرماه ۱۳۹۶ به شرح زیر است:

- برآیند عملکرد شاخص بورس تهران در تیرماه رشد ۲,۵ درصدی بوده است. با توجه به برگزاری شمار قابل توجهی از مجامع سالانه و تقسیم سود، این رشد مطلوب به نظر می‌رسد. رشد بهای جهانی فلزات و عرضه اولیه قابل ملاحظه در گروه رایانه، از اصلی‌ترین دلایل رشد بازار در این ماه بوده است.
- با وجود آنکه میزان سود محقق‌شده شرکت‌ها در تیرماه نسبت به دوره مشابه سال قبل همچنان پایین‌تر است، اما روند رشد سود گویای ایجاد نوعی بهبود نسبی است که از ابتدای سال جاری آغاز شده است. انتظار می‌رود که در فصول آتی، به تدریج این روند بهبود ادامه یابد.
- روند سود پیش‌بینی شده شرکت‌ها در پایان تیرماه نسبت به ماه قبل با بهبود مواجه شده و افزایش یافته است. رشد نسبی بهای محصولات جهانی از جمله فلزات، اصلی‌ترین علت این مساله بوده است. عدم رشد محسوس بهای جهانی محصولات پتروشیمی و چشم‌انداز نامطلوب سودآوری در گروه بانکی، دو مساله اساسی است که می‌تواند رشد سودآوری بازار را تهدید نماید.

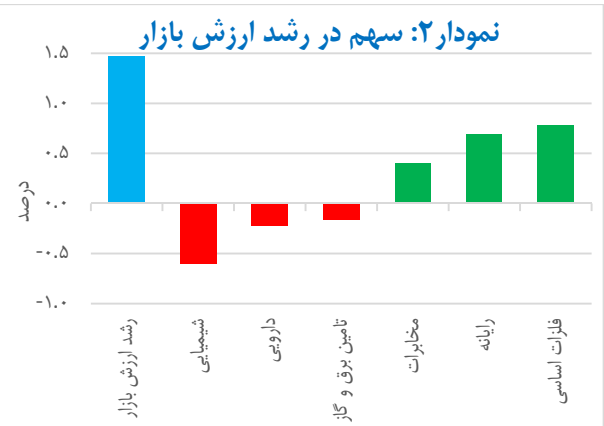
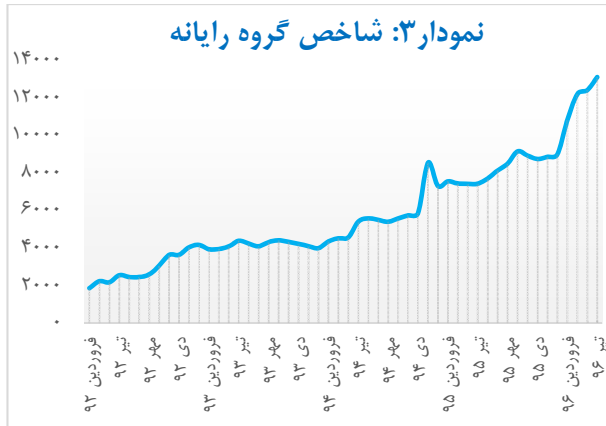

۱- شاخص و ارزش بازار

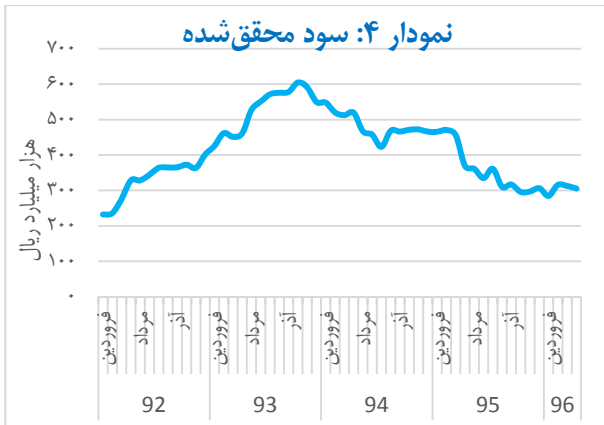
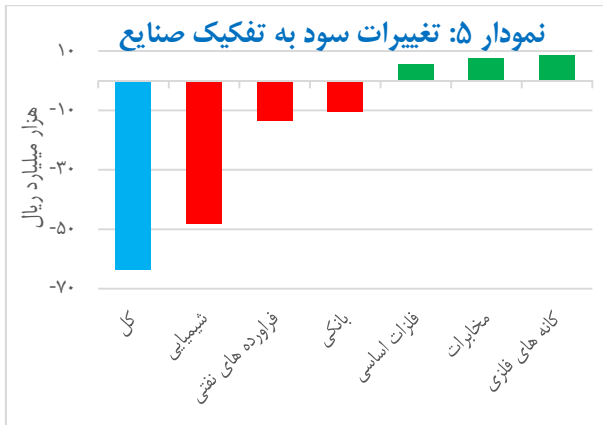

- شاخص بورس تهران در تیرماه ۱۳۹۶ روندی صعودی داشته و رشد ۲,۵ درصدی را ثبت نموده است. با توجه به آنکه تیرماه، زمان اصلی برگزاری مجامع بوده و در این ماه بیش از ۸۲ شرکت اقدام به برگزاری مجمع و توزیع سود نموده‌اند، رشد ۲,۵ درصدی شاخص در این ماه مطلوب به نظر می‌رسد.
- تداوم کاهش ارزش جهانی دلار و افزایش نسبی در بهای جهانی کالاهای پایه (به ویژه فلزات)، امضای قرارداد با شرکت توتال به عنوان نخستین قرارداد مهم پس از برجام، رشد آرام قیمت دلار در بازار داخل (رسیدن به بیشینه ۸ ماهه)، نخستین عرضه اولیه سال ۱۳۹۶ در تیرماه و توقف و تعدیل مثبت در نمادهای گروه پالایشی از جمله مهم‌ترین موارد موثر بر بازار سرمایه در این ماه بوده است.
- بررسی روند شاخص طی یک سال گذشته نشان می‌دهد که با وجود فراز و فرودهای مقطعی، روند کلی شاخص خنثی و در محدوده ۷۶ هزار تا ۸۲ هزار واحد بوده است. به نظر می‌رسد که صعود شاخص به بالاتر از مقادیر فوق، نیازمند بهبود در وضعیت عملکرد و سودآوری شرکت‌ها (به‌ویژه در گروه‌های بزرگ بازار) است.
- ارزش بازار طی تیرماه معادل ۱,۵ درصد افزایش یافته است و گروه‌های فلزات اساسی، رایانه و مخابرات، به ترتیب بیشترین سهم را در این رشد داشته‌اند (نمودار ۲). رشد گروه فلزات اساسی ناشی از رشد قیمت جهانی فلزات در ماه‌های اخیر بوده اما رشد در دو گروه دیگر، عمدتاً ناشی از ایجاد تغییرات در سرمایه پایه صنعت بوده است؛ گروه رایانه شاهد عرضه اولیه شرکت به‌پرداخت ملت^۱ بوده و در گروه مخابرات نیز افزایش سرمایه در شرکت ارتباطات سیار، روی داده است.
- از دیگر نکات قابل ذکر، تداوم رشد مثبت گروه رایانه و تاثیرگذاری مشهود آن بر شاخص در تیرماه است. میزان رشد ارزش بازار این گروه از ابتدای سال ۱۳۹۶ برابر با ۵۶ درصد و از ابتدای سال ۱۳۹۵ برابر با ۱۱۱ درصد بوده است. همین موضوع سبب شده تا سهم این گروه کوچک (با هشت نماد) از کل ارزش بازار بورس، طی یک سال گذشته از ۱,۲ درصد به ۳,۸ درصد افزایش یابد. بررسی روند چهارساله (نمودار ۳) این گروه نیز حاکی از رشد مستمر آن بوده و این مساله، پتانسیل بالای این گروه را جهت توسعه بازار سرمایه نشان می‌دهد. با توجه به وجود حجم نسبتاً بالای شرکت‌های کوچک و متوسط در زمینه فعالیت‌های مرتبط با رایانه در کشور، انتظار می‌رود با ورود این شرکت‌ها به بازار سرمایه، روند افزایش سهم این گروه تداوم یابد.

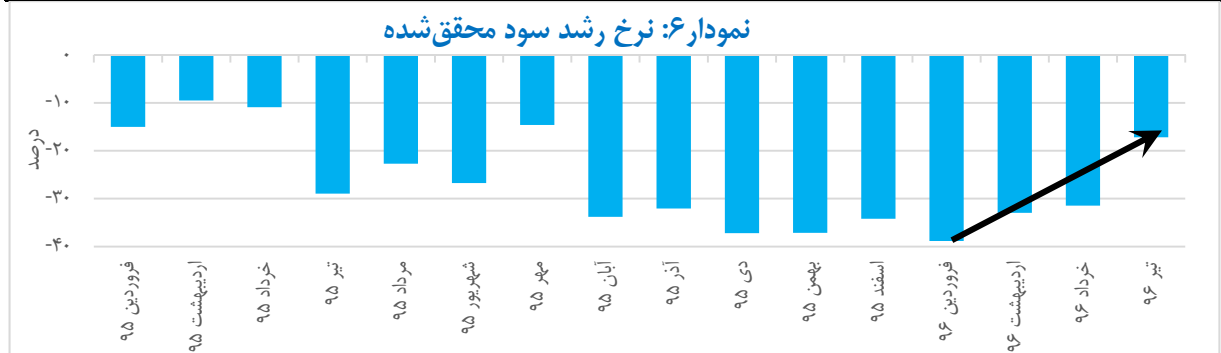
^۱ ارزش این شرکت برابر با ۰,۵ درصد از ارزش کل بازار و ۱۲,۲ درصد از ارزش گروه رایانه در پایان تیرماه بوده است.

۲- سودآوری

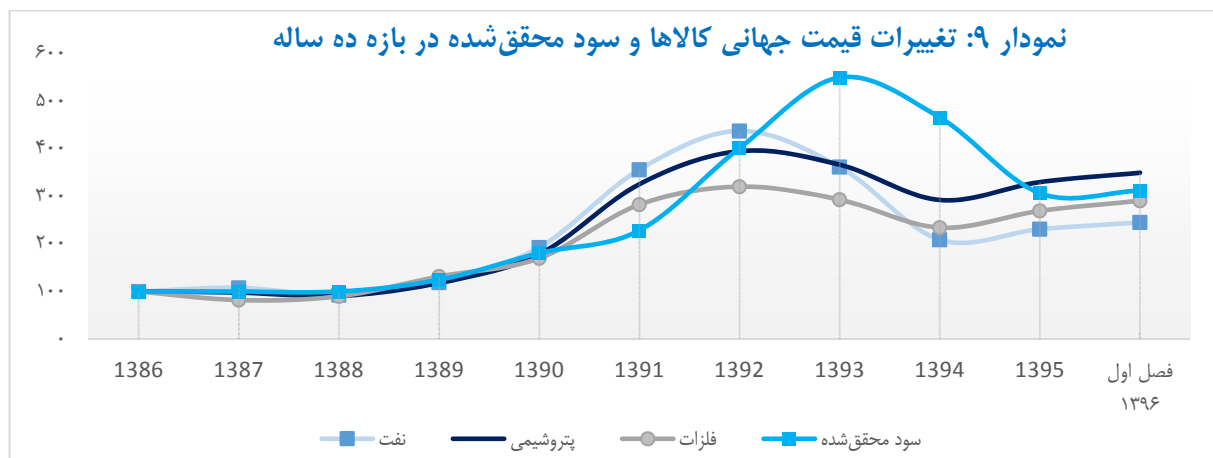
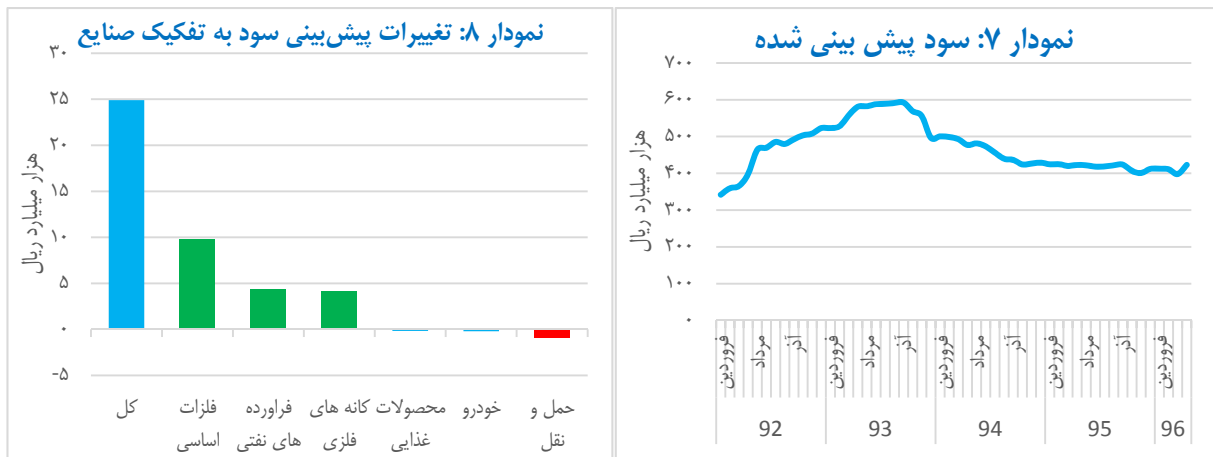
- بررسی روند سودآوری شرکت‌های بازار سرمایه نشان می‌دهد که میزان سود محقق شده شرکت‌ها طی دوره دوازده ماهه منتهی به پایان تیرماه ۱۳۹۶ برابر با ۳۰۵ هزار میلیارد ریال بوده است. این رقم، نسبت به دوره مشابه سال قبل، کاهش معادل ۶۳ هزار میلیارد ریال، (۱۷,۲ درصد) را نشان می‌دهد.
- با وجود آنکه میزان سود محقق شده شرکت‌ها در تیرماه نسبت به دوره مشابه سال قبل همچنان پایین‌تر است اما روند رشد سود گویای ایجاد نوعی بهبود نسبی است که از ابتدای سال جاری آغاز شده است (نمودار ۶). تداوم این روند، به رشد مثبت سود محقق شده شرکت‌ها منجر خواهد شد.
- بررسی سودآوری به تفکیک صنایع، گویای آن است که در پایان تیرماه، گروه‌های شیمیایی، فراورده‌های نفتی و بانکی، به ترتیب بیشترین تأثیر را در کاهش سود محقق شده شرکت‌ها در یک سال گذشته نسبت به دوره مشابه قبل داشته‌اند (نمودار ۵). افت بهای جهانی کالاها در سال‌های اخیر در کنار ثبات بهای ارز، عاملی بوده که درآمدزایی و سودآوری این گروه‌ها (به غیر از گروه بانکی) را در یک سال گذشته تحت تأثیر قرار داده است. کاهش سودآوری گروه بانکی نیز متأثر از مشکلات مزمن و درازمدت بانک‌ها طی سال‌های گذشته بوده است.

۱ سود محقق شده، مجموع میزان سود محقق شده شرکت‌ها را در دوره دوازده‌ماهه گذشته، پس از تصویب در مجامع سالانه نشان می‌دهد. بخشی از این سود به صورت نقدی به سهامداران منتقل شده و بخشی دیگر تحت عنوان سود انباشته، در اختیار شرکت قرار می‌گیرد.

- بررسی روند پیش‌بینی سود^۱ نشان می‌دهد که میزان سود پیش‌بینی‌شده در پایان تیرماه ۱۳۹۶ در مقایسه با ماه گذشته با بهبود نسبی مواجه شده است. میزان پیش‌بینی سود شرکت‌ها در پایان تیرماه به میزان ۲۵ هزار میلیارد ریال (۶,۳ درصد) نسبت به پایان ماه قبل افزایش یافته است. بیشترین رشد مربوط به گروه‌های وابسته به بهای جهانی فلزات بوده است. به نظر می‌رسد افزایش اخیر در بهای جهانی این محصولات، سبب خوش‌بینی بنگاه‌ها و بهبود پیش‌بینی‌ها شده است.
- پیش‌بینی سود در دو گروه بزرگ شیمیایی و بانکی، بدون تغییر بوده است. به این ترتیب عدم رشد محسوس بهای جهانی محصولات پتروشیمی و مشکلات بانکی، دو مانع مهم پیش روی بهبود سودآوری و رشد بازار سرمایه تلقی می‌گردد. شایان ذکر است که پیش‌بینی سود گروه بانکی در پایان تیرماه برابر با ۵,۵- هزار میلیارد ریال بوده است.
- با توجه به آنکه از میان پنج گروه بزرگ بازار، سودآوری چهار گروه یعنی شیمیایی، فلزات اساسی، فراورده‌های نفتی و کانی فلزی تا حد زیادی متأثر از بهای جهانی کالاهاست، به نظر می‌رسد که شاخص بهای جهانی کالاها بیش از هر چیز می‌تواند سود آتی شرکت‌ها را پیش‌بینی نماید. نمودار ۹ تغییرات سود محقق‌شده شرکت‌ها را در کنار شاخص‌های جهانی نشان می‌دهد و دلیل وقفه یک ساله سود نسبت به سایر نمودارها نیز آن است که گزارش‌دهی فعالیت سالانه شرکت‌ها با تاخیر زمانی صورت می‌گیرد. با توجه به رشد ملایم بهای جهانی محصولات، رشد سودآوری شرکت‌ها در سال ۱۳۹۶ چندان دور از انتظار نخواهد بود. البته نکته مهمی که نباید از آن غفلت شود، پیش‌بینی سود منفی برای گروه بانکی، به عنوان دومین گروه بزرگ بازار است که این مساله می‌تواند رشد سودآوری در سایر صنایع را خنثی نماید.

^۱ این پیش‌بینی، مجموع ارقام پیش‌بینی‌شده شرکت‌ها برای دوره جاری فعالیت آن‌هاست. با توجه به آنکه سال مالی برای بخش عمده‌ای از شرکت‌ها منطبق با سال تقویمی است، بخش اصلی این پیش‌بینی مربوط به عملکرد نهایی سال ۹۵ است اما بخشی از آن نیز مربوط به شرکت‌هایی است که سال مالی آن‌ها در ۹۶ پایان می‌یابد.